

Pre par meseci u časopisu **Új Simposion** objavljene su dve kritičke analize programske orientacije Radio Novog Sada. U prvoj Ištvan Bošnjak se bavi problemima kulturnih emisija, odnosno, još uže, predlaže ukidanje književne emisije „Együtt“ s obrazloženjem da današnji slušaći nema strpljenja za ozbiljnu, jednočasovnu emisiju. Ištvana Bošnjaka je ukazao na neodrživost jedne ovakve odluke, bez obzira na to što je spomenuta emisija presećena u dva dela: emituje se, naravno s drugom konцепцијом, svake druge nedelje. U članku Ištvana Bošnjaka je jasna intencija da se na osnovu jedne ovako neosnovane odluke oceni i kritički sagleda sama konцепcija kulturnih emisija Radio Novog Sada. U drugoj analizi Láslo Gerold piše o **radio-drami** na mađarskom jeziku. U svom tekstu Gerold je utvrdio da u programu radio-drama nema tekstova, ili ih nedovoljno ima, jugoslovenskih mađarskih pisaca, da se oni pojavljuju vrlo retko i sporadično. Utvrdio je i to da **radio-drama** do sada ni sa čim nije podržavala jugoslovenske mađarske pisce, da se polipno odvojila od tokova ove literature, da se radio-drama objavljuju po časopisima, ali se ne izvode na radiju, itd.

U oba teksta je naglašena lična odgovornost urednika kulturnog programa i dramaturga **radio-drame**.

Redakcija je ostavila mogućnost za vođenje dijaloga ili polemike o ovim pitanjima, međutim iz Radio Novog Sada niko nije osetio potrebu za javnim razgovorom. Ocenjujući ovaj postupak odgovornog pojedincu u Radio Novom Sadu kao nedemokratičan i birokratski, Láslo Vegel je u **Magyar Szó-u** objavio polemički tekst pod naslovom **Zadatak, odgovornost i prečutanje** u kojem raspravlja, na primeru Radio Novog Sada, o fenomenu prečutanja kritika upućenih sa strane i o monopolističkom položaju Radija. Po red toga, Vegel iznosi tezu da jugoslovenski mađarski intelektualac nema „fundamentalnu duhovnu konceptiju“ zbog toga što njegova kritička reč nikad ne nailazi na odjek.

Na ovaj Vegelov članak odgovorio je direktor Radio Novog Sada, Šandor Sabadka. On je u potpunosti odbacio Vegelovu kritiku pokušavajući osporiti osnovanost Vegelovih tvrdnji. Posle odgovora ponovo se javio Vegel i u tekstu **Praksa prečutanja i prečutanje prakse** nastavio svoju kritiku, dokumentujući svoje tvrdnje po jedinim primerima iz programa Radio Novog Sada. Na kraju je objavljen u **Magyar Szó-u** pismo osmorne studenata koji osuđuju odgovor Sandora Sabadke i podržavaju kritiku Lasla Vegera.

Do raspleta ove diskusije očigledno još nije došlo. U svakom slučaju pokrenuta su pitanja koja su od izvanrednog značaja za razvoj kulture mađarske narodnosti u Jugoslaviji, a isto tako su značajna za ocenjivanje fizičke i programa Radio Novog Sada.

Nije nam stalo do toga da ocenjujemo na čiju će stranu diskusija prevagnuti, ako uopšte bude nastavljena. Bez ikakve tendencije donosimo najzanimljivija mesta iz spomenutih tekstova.

Ištvan Bošnjak
(Új Symposion, br. 29-30.)

MALOLETNA PUBLIKA ILI PUBLIKA KOJU ČINE MALOLETNOM

„...plašim se za poeziju od takve publike koju su godinama, decenijama i vekovima **klikukali** nepesništвom, i nemetali joj veru da je upravo to poezija. I nikada toj istoj publiци nisu rekli šta je to poezija.“

(Đerd B. Sabo)

Glavni urednik kulturno-zabavnog programa Radio Novog Sada u svom intervjuu (Magyar Szó, 10. sept. 1967) pobjila da se ukida radio-časopis „Zajedno“ i objašnjava da se radi samo o preinačavanju emisije: „Iz pisama čitalaca i odgovora na naše ankele ispostavilo se da je za mnoge zamoran JEDNOČASOVNI književni program. Zbog toga smo odlučili da umesto emisija „Nova knjiga“ i „Zajedno“, koje su mesečno ispunjavale dva časa, emitujemo čeliri putu mesečno POLUČASOVNI književni program. To ukupno čini dva časa, dakle, emisija „Zajedno“ ni za minut nije skraćena.“

Prividno, dakle, sve je u najboljem redu: radi se samo o jednostavnom preinačavanju koje uz

polemika ideologija prečut kivanja

to nije samovoljno ili neplansko, već podređeno opštoj volji.

Poteškoća je, međutim, postala očigledna u istom trenutku kad je glavni urednik izrekao KAKVA je to opšta želja, KAKAV je prigovor (navodno) mnogih: emisija „Zajedno“ nije bila zabavna, tačnije, nije se mogla slušati jednim urom. Tražila je punu pažnju. Veliki deo slušalaca smatrao ju je previše dugom.“

U trenucima optimizma bili smo već skloni da poverujemo Đerd B. Sabou da jugoslovenska mađarska kulturna publika danas više nije ono što je bila u prošlosti, a da će sutra biti još manje ono što je danas. Ipak, šta je to sada, o čemu svedoči pomenuti prigovor fobojnog VELIKOG DELA naših slušalaca? O potpunoj duhovnoj pustoši, o u osnovi krvom tumačenju kulture, umetnosti, o malograđanskim zahtevima koji stoje u suprotnosti sa kulтурom.

Nemamo o tome, istina, anketom pričuvljene dokaze, ali je opšte poznato da isti ti slušaoci istog tog radija SATIMA odslušavaju blesaste šlagere i ostalo sa raznoraznih „festivala“ socijalističkog kićera, a isvorljeno smatraju „zamoran“ JEDNOČASOVNU, muzikom obilato prošaranu, a tekstovima ne odviše „tešku“ ponekad čak sasvim laku, emisiju „Zajedno“. Ako je to tako, B. Saboa (a s njim zajedno i sve naši) obmanule iluzije, jer je ta izvesna današnja široka publike anahrono jučerašnja: od umetnosti, književnosti, ona i nadalje očekuje „zabavu“, „odmor“, „isključivanje“ i ostala čuda, zauvek neispunjiva posredstvom istinskog stvaralaštva. Masovno protivilje emisiji „Zajedno“ i to zašto što je zahtevala „punu pažnju“ (često uopšte nije zahtevala), i što se nije mogla (još kako se mogla) slušati jednim urom, znaciće bi u krajnjoj liniji da je jugoslovenska mađarska kultura, ako zaista postoji, i danas, 1967. godine samo patetična apstrakcija da će u dogledno vreme to i ostati, — jer svaki se duhovni napor osvedočuje kao jalov, nerealan luksuz — a već „široka publike“, ljudi koji bi trebalo da budu aktivni činioči duhovnog života, ne samo da je pasivni posmatrač, već svojim antikulturnim zahtevima još više unazaduje našu „kulturnu“ koja je na ovaj način predodređena za ulogu veljenja.

Zaista se, dakle, možemo zamisliti: da li je naša publika stvarno tako maloletna, ili je takvom čine vodioci pomenute anketе?

Širom naše duhovne patrije teško je zamisliti opštu želu, antikulturu i više unazađujuće od one koja navodno očekuje od Radija, koji i onako obiluje „odmarajućim“ programskim numerama, da književne emisije — još i one — „odmaraju“, „razonodaju“. Ako nije dovoljno 10—11 sati dnevno, što znači otprilike 300—400 sati mesečno, koje novosadski Radio upotrebljava za ispuštanje raznoraznih kulturnih otpadaka u etar, ako za odmor naših radnih ljudi, trudbenika, ili baš onih koji plivaju u materijalnom blagoštanju nije dovoljno ono besmisleno mnogo milozvučja, one „mađarske pesme“, „muzički podravci“, „šareni jutarnji muzički program“, „pesme i pozdravi“, „odmor uz muziku“, „bezbržni trenuci“, „svakom po jedna želja“, „muzički randevu“, „izlet u svet zabave muzike“, „u ritmu nočurna“, „šareni buket melodija“, „Navipov koktel“, „melodije u noći“, „šareni sunčobrani, vrede melodije“, „iz repertoara naših miljenika“, „za bezbržan kraj nedelje“ i druge i još druge „šarene“, „bezbržne“, „muzičke“, „zabavne“, mizerije koje se mogu SLUŠATI JEDNIM UVOM i koje čoveka sistematski osluđuju od njega samog, od njegove individualne svesti — ako sve to nije dovoljno, već povrh svega treba sadašnja dva sata književnog

programa staviti u preferirano revnosnu službu lekarstva narodnog duha — onda to znači da je taj narodni duh poprilično bolesan, ako već nije u agoniji.

Ali temeljna duhovna terapija je potrebna is-tovremeno i onoj redakciji „kulturno-zabavnog“ programa koja bi odano, s primaškom podvernošću, vodena logikom: ako platiš, ja će ti zasvirat, ili u besprekornoj nameri da na demokratski, socijalistički itd. način služi Narodu, htela da udovolji ovim zahtevima, klanjanjući se onom lažljivom viševječnom mitu da je „jednostavan narod“ olicje dobrog ukusa, te kao takav jeste krajnja instanca svakog mogućeg kulturnog programa.

LASLO GEROLD

HILJADU ZAŠTO
(Új Symposion br. 33)

Na temu radio drame i vojvodanske književnosti

Urednik-dramaturg ne sme da očekuje da uvek pisci potraže njega, već pre svega on treba da privuče, podstiče pise. Njegov je zadatak da prati književnost, razgovara sa piscima, da ih zaspisa idejama, nudi im saradnju, organizuje savezovanja. Jednom reči, da stvari književnu i duhovnu atmosferu kao bilo koji drugi urednik časopisa.

Bez toga, redakcija radio-drame je jedno strano telo, ne urasta organski u onu sredinu koja ju je stvorila, iz koje je iznikla i kojoj je odgovorna.

Kao što pažljivo treba pratiti časopise, knjige i druga izdanja da bi se u godišnjim planovima našla kvalitetna ostvarenja pisana na stranim jezicima, trebalo bi bar u istoj mjeri pratiti i vojvodansku literaturu. Štaviše, ne samo pratiti, trebalo bi i podsticati, usmeravati domaći duhovni život.

Redakcija radio-drame to ne čini. Za ovaj prostor nema i ne može biti opravdavanja, niti olakšavajućih okolnosti.

„Programska politika redakcije radio-drame, a naročito njen estetsko-vaspitni program, pripremljeni su za duži vremenski period, perspektivno fiksirani, a aktuelne pojave samo delimično učiću na taj program. U duhu naših odlučnih načela — naš cilj je kulturna zabava, naš zadatak je provociranje književnih, dramskih traženja, razvijanje savremene estetske senzibilnosti, vaspitanje u smislu društveno-političke odgovornosti, lišeno didaktike — činimo ozbiljne napore na ostvarenju povezanosti između jugoslovenske književnosti i mađarske narodnosti u našoj zemlji, na tome da naši slušaoci upoznaju dela naših na jezicima jugoslovenskih naroda, i najzad (prema svojim mogućnostima) podstičemo naše pische mađarske narodnosti, odnosno, stvaraoca koji pišu na mađarskom jeziku na stvaranje dramskih tekstova.“

Gornje redove smo našli u uvodu programa rada za 1967/68. god.

Šta znači to: prema svojim mogućnostima?

Verovalo je da ako nakon izrade, sastavljanja repertoara neocikivano i nepozvano prisiljene radio-drama jednog vojvodanskog autora, učenice se sve da se ona uvrsti u repertoar. Pitanje je, međutim, da li „naša mogućnost“ smeju da se iscrpljuju samo u ovome? I da li zaista postoji samo ta mogućnost? Ako je odgovor pošvrdan, onda je, blago rečeno, po sredi nemoć.

Naše dalje primedbe:

Ovako piše: naš cilj je kulturna zabava. Naklonost ka zabavi postala je dominantni činilac novosadskog Radija. Prosto isključivo stanovište koje ne samo da upoređo sa napuštanjem nivoa, s plitkošću, provincijalizmom, već je u mnogo slučajeva direktno i nedvosmisleno upravo to. (Viđi mišljenje Ištvana Bošnjaka, Új Symposion, br. 29-30.)

Pomenuto povezivanje ukazuje na pametnu, lepu zamisao, međutim, treba paziti na to da se ne stvore mogućnosti isključivo za jednosmeran saobraćaj, već da se ima u vidu potpuno obostранo povezivanje.

Koliko je dela vojvodanskih mađarskih pisaca emitovano u srpskohrvatskom prevodu?

I najzad: zašto podsticanje jugoslovenskih mađarskih pisaca na stvaranje originalnih radio-drama učestvuje u programu samo „najzad“, zašto ne pre svega, možda istovremeno, ili paralelno sa ostalim?

Zašto se stezanje „prema svojim mogućnostima“ odnosi samo na domaće autore?

LASLO VEGEL

ZADATAK, ODGOVORNOST I PREČUTKIVANJE

Ne može se poreći da i kod nas intelektualci s vremenom na vreme izreknu svoje mišljenje o uspesima ili neuspesima u pojedinim oblastima duhovnog života, ali najčešće bez rezultata. Kritika čak ostaje bez ikakvog odjeka.

I nehofice mi se, dakle, nameće pitanje: zašto da čovek uopšte u govoru ako je jugoslovenski mađarski intelektualac?

Da svoju tvrdnju potkreplim i konkretnim primjerom, pozvauću se na nekoliko napis (samo na najvažnije među mnogima koji su se pojavili u poslednje vreme) o idejnim i umetničkim konceptcijama novosadskog Radija. Ovdje mislim na napis Ištvana Bošnjaka i Lasla Gerolda. Najznačajnije svojstvo tih napisova jeste da se oni ne bave podrobnostima, dakle, nije reč o laičkim „željama“ i „mišljenjima“, već o dokumentovanoj analizi programske konceptcije Radija. Govorim, dakle, o takvim napisima koji na svaki način zasluzuju pažnju, koji su savremeni dokumenti jedne intelektualne konceptcije. Ovdje moram da pomenem i to da se o programu Radija javlja sve više negativnih ocena iz pera ljudi različitih shvatanja, te ovi napis, ova mišljenja, još više aktualiziraju dva gora pomenuta napisa, a istovremeno postavljaju na dnevni red problematiku člavog Radija. Za pomenute napise karakteristično je i to da su pisani u ime jednog humano-misaoog, odnosno kulturnog stanovišta, prema tome, u svakom slučaju su dostojni pažnje. Međutim dugo iščekivani dijalog ipak se nije izradio. Oni, čija je dužnost bila da se pred javnošću suoče sa ovim napisima, čutali su kao da se ništa nije dogodilo. Pojedinci su prečuli intelektualnu kritiku, ne zna se s kakvim pravom. Ovo je ozbiljno društveno pitanje, ili će to obavezno postati. Tragična situacija: dok odgovorni državni rukovodioci osećaju svojom obavezom da pred javnošću odgovaraju na pitanja, mišljenja građana, došle novosadski Radio, zloupotrebljavajući svoj monopolistički položaj, čak ni odgovorom ne udostojava kritiku intelektualaca, koja je u poslednje vreme postala prilično sistematska. Ovo čutanje je posebno karakteristično po tome što se pojavljuje onda kada je kritika analitična, temeljna i sušinska, i kada njeni autori kvalifikovano govore o Radiju.

Ako položaj novosadskog Radija uzmemu pod lupu, postaće nam jasno da Radio drži monopol u životu jugoslovenskih Mađara, „monopol na uši“. Ovaj je položaj neizbežan. A famo gde postoji monopol, sloboda je svakako u opasnosti.

SANDOR SABADKA
u ime Programske komisije
RADIO NOVOG SADA

16. VI 1968.

ODGOVORNOST I NEODGOVORNOST

Što se tiče „konkretnih“ optužbi na račun rukovodstva i programa Radija, pokušaćemo da ih sistematično i da u vezi s njima izložimo svoje stavove.

Sasvim konkretno, Laslo Vegel nam prebacuje što nismo odgovorili na članke Ištvana Bošnjaka i Lasla Gerolda, koji su se pojavili u časopisu „Uj Symposium“. Prvi je kritikovao izmenu našeg književnog programa pod nazivom „Zajedno“, a drugi programsku politiku radio-drame.

Da je Laslo Vegel ostao pri ovim konkretnim slučajevima, bilo bi tako odgovoriti. Ustanovili smo da je u jednom slučaju reč o nesporazumu, a u drugom o nedovoljnom poznavanju okolnosti pod kojima se stvara program, te kako ni jednog od dvojice autora nismo smatrali neodgovornim ili zlonamernim, a delom smo se i sami složili sa njihovim primedbama, nismo smatrali neophodnim da sa njima polemišemo.

L. V. tvrdi da se, polazeći od našeg monopolističkog položaja, zatvaramo, da ne čujemo društvenu kritiku, odbijamo dijalog, javnost radi, da smo protiv demokratije, slobode itd. S obzirom da sve te zaključke izvodi iz činjenice da nismo odgovorili na pomenuta dva članka, pokušaćemo da u glavnim crtama izložimo šta još pored ova dva slučaja podrazumevamo pod javnošću, društvenom kritikom i dijalogom.

— Rádio Novi Sad ima stalnu službu i emisiju čiji je isključivi cilj kontakt sa slušaocem. Ova služba — a pojedinačno i sve redakcije — ne ostavljuju bez odgovora ni jedno značajno pismo, a već prema mogućnostima udovoljavaju

svakoj primedbi i želji. Pored toga, povremeno se vrše anketiranja slušalaca, takođe u cilju utvrđivanja programa.

S vremenom na vreme, jedna komisija imenovana od strane društveno-političkih organizacija — a sastavljena od zaista kvalifikovanih ljudi, intelektualaca i javnih radnika — analizira programsku politiku radija. Nedavno je pripremljena jedna takva defalna procena, i njen rezultat, koji po svoj prilici protivreči konstatacijama L. V., dostupan je svima koji žele da se ozbiljno pozabave ovim pitanjem.

— U obrazovanju i realizaciji mađarskog radio-programa učestvuju stalno ili povremeno više od hiljadu novinara, pisaca, naučnika, javnih radnika, pedagoša, kompozitora i reproduktivnih umetnika. Koji je to deo jugoslovenske mađarske inteligencije i koliko je ona kompetentna u pitanjima o kojima polemise L. V. — ostavicemo da to proceni sam člankopisac.

— Radio ima permanentne aktivne unutrašnje i spoljašnje kritičke i savetodavne organe — po-red samoupravnih organa —, u kojima takođe saraduju više od sto intelektualaca.

— Povremeno Radio organizuje posebne razgovore sa stručnjacima o pojedinim emisijama ili seriji emisija.

— Program Radio Novog Sada (uključujući i program na mađarskom jeziku) pored sve svoje samostalnosti i specifičnosti, organski je deo programa jugoslovenske radio-mreže, te na taj način dolazi ne samo do uzajamnog dejstva programskih konceptcija, već i do javne valorizacije vrednosti, kako na pokrajinskom, tako i na saveznom i međunarodnom nivou; (podatke o razmeni programa člankopisac, ukoliko nam ne veruje, može da nade u dokumentima svih jugoslovenskih radio-stanica, kao i u dokumentima pariske, moskovske, berlinske, budimpeštanske, bukureštanske, bratislavске i drugih radio-stanica.)

— Radio ima razvijen samoupravni sistem, koji takođe vrši uticaj na programsku politiku i koji u taj uticaj unosi sve one komponente (pozitivne i negativne) koje karakterišu naše današnje samoupravno društvo, i koje, takođe, srađaju u krug pojmove kojeg L. V. tako uopšteno naziva samo „svešću“.

— Iz godine u godinu sve veći deo svojih prihoda Radio samostalno ostvaruje svojom programskom delatnošću, i dopadalo se to nekome ili ne, prinudeno smo da i to smatramo nekom vrstom vrednovanja i kritike našeg rada.

— Ovdje je, kurioziteti radi, vredno pomenuti da nas optužba za birokratizam redovno nalazi iz onih krugova u kojima su društveni metodi socijalističke demokratije i javnog vrednovanja radija kao što su samoupravljanje i dohodak — ne-poznati.

— Najzad, ali ne na poslednjem mestu, treba možda pomenuti da u jednoj tako velikoj radnoj organizaciji kao što je radio, deluju i društveno-političke organizacije, da pomenemo samo osnovnu organizaciju Saveza komunista i aktiv Saveza novinara, koji se takođe bave idejnim problemima koje program postavlja.

LASLO VEGEL

PRAKSA PREČUTKIVANJA I PREČUTKIVANJE PRAKSE

1. SAMOUPRAVLJANJE I LIČNA ODGOVORNOST

U svom napisu pod naslovom „Zadatak, odgovornost i prečutkivanje“ pozabavio sam se jednom pojavom, pojavom prečutkivanja i njenim idejnim korenima. Sandor Sabadka je, uime Programske komisije Radio Novog Sada, odgovorio na moj napis, po mom mišljenju tako što je zaborašio suštinu, ali je istovremeno sa tim zaobiljanjem pokazao i novije projekcije pomenute pojave. Zbog svega toga, osećam svojom dužnošću da mu odgovorim.

Polazna lačka mog napisa je da su rukovodioci Radija prečuli ona mišljenja koja se bave konceptcijom Radija. Iznenadjuje da Sandor Sabadka i nadalje čini to isto kad govorii da su ti napisi u osnovi takođe laički. Koliko ja znam, Laslo Gerold i Ištvan Bošnjak su, u oblasti duhovnog života — sa čijeg su stanovišta sudili o Radiju — pokazali daleko ozbiljniju teorijsku spremnost nego Š. S. O ovome najbolje svedoče njihovi do sada objavljeni napisi. I kako se Š. S. nije teorijski bavio problemima ovog stručnog područja, njegova je dužnost kao društvenog radnika bila da sašluša reč intelektualaca, ili da ozbiljno, analitički pobrige njihove teze. Ne može

se jednom reći proglašiti laičkim izlaganje pojedinih ljudi, ne može se i ne sme se jednom jedinom reći „svršiti“ sa dvojicom intelektualnih radnika, a da se ne analiziraju njihove misli na način dostojan inteligenčiji. Dakle, Š. S. sam sebe isključuje iz redova intelektualaca. Velika šteta. Ali umesto analize Š. S. revnosno nabraja da u Radiju postoji samoupravljanje, da postoje stručni saveti i da u programu sarađuje oko hiljadu intelektualaca. Priznajemo ove činjenice, ali time još nismo dobili odgovor na prvočitno pitanje, na razloge pomenućog prečutkivanja. Ili se možda Š. S. poziva na samoupravljanje, na hiljadu intelektualaca itd, zašto što interpretira njihovo mišljenje? U redu. Ali gde su onda oni dokumenti, analize, na osnovu kojih su pomenuti forumi utvrdili da se ipak radi o laičkim napisima. Onda njih treba izneti pred javnost. Naše mišljenje je, dakle, odlučno. I pored toga što u Radiju postoje samoupravne forme i stručni saveti, to još ne isključuje neophodnost lične odgovornosti, i ne treba se pozivati na te forme kada je reč o ličnoj odgovornosti.

2. PREVAZILAŽENJE ŠEMA

Najpre bih želeo da drugu direktoru skrenem pažnju na to da su se u poslednje vreme u programu Radija pojavile izmene koje su blago rečeno raslužujuće. Emisija „Zajedno“ (60. minuta) je ukinuta, zapravo ustanovljena. „Novi okvir“ koji su po broju minuta ostali isti, sve su nedovoljniji da prezentuju sve rezultate koji se javljaju u našem duhovnom životu. Izdavačka delatnost se proširuje, broj naučnih radnika u oblasti književnosti raste, kulturna i naučna delatnost se razgranačava. Urednik emisije „Zajedno“ bezbroj puta je prisiljen, ako želi da prikaže svaku novu knjigu, da čitav program ispunji čitanjem glumaca. A to ne zadovoljava zakone radiofonih i urednika radio-drame. Ko je za to odgovoran? koja je uglavnom bila informativna. Umesto ove dve emisije dobijamo „Gledište“ (30. minuta). Dakle, jasno je da se radi o redukciji, iako bi bilo prirodno da postojeće okvire proširujemo. Tako je došlo do prečutkivanja prakse. Zatim, baš u vreme kada je u zemlji, kao i u inostranstvu, sve veće interesovanje za jugoslovensku mađarsku književnost, došlo je na iznenadujući način do čudnog kratkog spoja između pisaca i urednika radio-drame. Ko je za to odgovoran? Na to bi trebalo odgovoriti javno. Ne verujem da se, na primer, poslednji slučaj pojavio zašto što su samoupravni organi zauzeli stav da ne treba da bude jugoslovenske radio-drame. Treba bi priznati: to nije konceptacija samoupravnih organa, ali su izvesni ljudi za to odgovorni. Treba ustanoviti i to da ni „Kulturna revija“, ni „Panorama“, niši „Zajedno“ nisu interna stvar. Radija. Istina, mišljenje samoupravnih formi i stručnih saveta veoma je značajno, ali samo onda kad to mišljenje konsultuje i jednu širu kulturnu sredinu. Tako, na primer, Tribinu mladih, redakcije časopisa, Mađarsku katedru, njene studente, itd. Naknadno sam se raspisivao na tim mestima i dobio odgovor da su konsultacije izostale. Situacija je jasna: mlade intelektualce su zaobišli, jer se ne zadovoljavaju samo emisijama tipa „Zlatni mikrofan“. Takođe se ne zadovoljavaju ni time da se njihove pesme i pripovetke pročitaju na radiju, oni traže da im se omogući da kritički deluju na čitavu programsku strukturu. Muslim da nedavne smernice Predsedništva i Izvršnog komiteta CK SKJ jasno govore o tome. Zapravo, baš su nam Smernice, sada već i u vidu programa, skrenule pažnju na institucionalizovanje samoupravnih formi. Dakle, neophodan je širi i temeljni kritički dijalog, treba osvariti korenijne izmene. Pitanje, razume se, ne treba shvatiti tako subjektivno kako to čini Sandor Sabadka. On je odmah pominio na jednostavnu zamenu ličnosti kada je tvrdio: „Uzgred, urednici Radija, koji su svi poznati novinari, verovatno ne bi imali ništa protiv toga da svoje tegobne odgovorne uredničke položaje zamene za daleko lažka novinarska radna mesta, ali teško da bi se upustili u to da ono što su godinama gradili, eventualno sruše, i to samo zašto što neko, uzbudjen svojim vlastitim misaonim konstrukcijama, govorii o neophodnosti „korenijnih izmena“. Po mom mišljenju, primarno je pitanje prevažilaženje postojećih šema, mada ne bih imao ništa protiv toga da onaj urednički posao oseća tegobnim taj posao smestia napusti, jer to nije samo stručni rad, već i društvena funkcija, a nije naročito dosljedno jednog komuniste da svoju društvenu funkciju oseća kao tegobnu.